

Ülevaade Jõgeva Vallavolikogu eelarvekomisjoni tööst 2024–2025

Eelarvekomisjoni tegevusvaldkondadeks on valla rahandus- ja eelarvepoliitika, eelarvestrateegia, vallaeelarve, maksupoliitika jms küsimused. Komisjonis on kümme liiget. Ajavahemikul 2024. aasta algusest 2025. aasta oktoobrini on toimunud 21 koosolekut ja arutlusel on olnud ligemale 60 eelnõu. Võrreldes mõne teise komisjoniga on eelarvekomisjonil tööd mõnevõrra rohkem. Põhjuseks on see, et paljude eelnõude puhul, mille menetlemisel on juhtivkomisjoniks mõni teine komisjon, on vaja teada ka eelarvekomisjoni seisukohta, sest eelnõus kavandatul peab olema ka rahaline kate valla eelarvest. Nii ongi eelarvekomisjon mõnes mõttes võtmekomisjon, mis aitab tagada teiste komisjonide häireteta töö.

Üsna suure osa komisjoni töömahust hõivavad sellised teemad, nagu kinnistute koormamine realservituudiga, loa andmine isikliku kasutusõiguse seadmiseks, vallavara võõrandamiseks või kinnisasja omandamiseks, peremehetu ehitise hõivamine jne. Kõige olulisem on komisjoni jaoks siiski eelarvega seonduv: eelarve ja lisaelarvete koostamises ja eelarvestrateegia väljatöötamises osalemine, eelarve täitmise ja reservfondi kasutamise jälgimine, samuti vallavalitsuse konsolideerimisgrupi majandusaasta aruannete läbivaatamine, valla arengukava ja valdkondlike arengukavade koostamisel kaasa rääkimine, laenukohustuste võtmise plaanidele hinnangu andmine, mitmesugustest fondidest toetatavate investeringuprojektide puhul omaosaluse võimekuse hindamine jne. Lühidalt öeldes tuleb võtta seisukoht kõiges, mis valla rahakotti puudutab, ja seista hea selle eest, et valla raha otstarbekalt kasutataks.

Omaosaluse katmise võimekust on tulnud hinnata näiteks Vana-Jõgeva küla Suvila tee jalgratta- ja jalgteed rajamise projekti ning valla hoolekandekeskuse sotsiaalmaja energiatõhusaks rekonstrueerimise projekti puhul. 2024. aasta jaanuaris, kui sotsiaalmaja teemat arutati, tundsid komisjoni liikmed huvi, mis töid plaanis teha on. Ent püstitati ka küsimus, kas vald ikka peab sotsiaalmajale raha kulutama, kui samas mitmete lastega seotud ettevõtmiste jaoks raha ei jätku. Abivallavanem Viktor Svjatõšev vastas, et meil on tõesti kohustus hoolitseda nende eest, kes endaga ise hakkama ei saa.

Omaosaluse katmine tuli jutuks ka seoses projektiga „Kogukonnapõhise toetatud eluaseme rajamine Jõgeval“. Tegemist oli uudse teemaga: esimest korda avas riik taotlusvooru, kust sai raha küsida selliste kortermajade rajamiseks, kus saaksid elada väikese või keskmise toetusvajadusega inimesed, st mis oleks justkui vaheetapp kodus elamise ja hooldekodus üldhooldusel olemise vahel. Valla omaosalus pidi olema küll ainult 20 protsenti ja 80 protsenti rahast tulema riigilt, aga sellele vaatamata oli omaosaluse summa üsna suur ja mõtteainet jätkus. Vallavanem Taavi Aas tõdes, et toetatud eluaseme puhul on ehitusinvesteering küll valla kanda ja edaspidi ka amortisatsioon, ent maja ülalpidamiskulud katab elanikelt saadav üüriraha. Kui arvestada, et maja mahutab 24 inimest ja keskmine hooldekodukoht maksab 714 eurot, siis sellise arvu inimeste hooldekodus hoidmine maksaks 200 000 eurot aastas. Kui samad inimesed elavad toetatud elamise teenusmajas, maksavad üüri ja saavad endaga hakkama, on see vallale juba kokkuhoid.

Tänavu juulis arutati projekti „Laiuse Jaan Poska Põhikooli õppehoone energiatõhusaks rekonstrueerimine“ omaosaluse katmist. Koolihoone rekonstrueerimist planeeriti juba 2022. aastal. Toetusraha saadi 555 000 eurot, omaosalus oli 300 000 eurot ja projekti maksumus kokku 855 000 eurot. 2025. aasta kevadel lõpule jõudnud hankemenetluse tulemusena selgus, et odavaim pakkumine oli 1,4 miljonit eurot. Seetõttu tuli need pakkumised tagasi lükata ja hange nurjus. Samas tekkis järgmine võimalus uuesti samadeks ehitustöödeks toetust saada. Taotlusvoor oli avatud kuni 31. juulini. Volikogusse mindi uue ettepanekuga, et taotleda toetust 1,5 miljonit eurot ja omaosaluse suuruseks oleks 700 000 eurot.

2025. aasta augustis arutati projekti "Jõgeva kesklinna avaliku linnaruumi arendamine" omaosaluse katmist. Kui projekt rahastajale esitati, siis planeeriti projekti kogumaksumuseks 456 504 eurot ja toetussumma, mida läksime taotlema, oli 273 902,40 eurot. Projektile määrati aga osaline toetus ja seda summas 200 307 eurot. See tähendab, et projekti omaosalust oli vaja suurendada. Üks võimalus olukorra lahendamiseks oli projekti kärpimine Turu tänava lõigu osas. Aga Riigi Tugiteenuste Keskusele (RTK) oli esmalt vaja kinnitada, et me oleme valmis suurema omaosaluse vajadusel katma, ja alles seejärel sai hakata arendusspetsialist taotlema projekti mahu vähendamist. Linnaruumi arendamise projekti ümber oli komisjoni koosolekul pikem arutelu. Muu hulgas tunti huvi, mis on selle projekti eesmärk ja kas Pargi 9 maja juurde rajatav parkla saab olla reserveeritud selle maja elanikele või peab see olema avalik, kuna on rajatud avaliku raha eest. Omaosaluse summadest oli juttu ka 2025. aasta septembris toimunud komisjoni koosolekul. Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskuse eestvedamisel on plaanis teoks teha kolm projekti, milles on osaliseks ka Jõgeva vald. Üks neist on noorte ettevõtlikkuse arendamist toetav LEEN2, teine täiskasvanute ettevõtlust toetav RAKETT ja kolmas turismiteemaline. Kaks esimest projekti hõlmavad mitut maakonda, kolmandas on meie partneriks Mustvee vald. Ehkki omaosaluse summad on üsna suured, võeti projektide suhtes siiski positiivne hoiak, sest arvati, et neist tõuseb meie noortele ja ettevõtjatele kasu.

Eelarvekomisjon on jälginud vallale kuuluvate äriühingute ja valla hallatavate asutuste käekäiku. Päril mitmel korral on olnud juttu Kuremaa Envekost, põhjuseks see, et volikogu tunnistas 2024. aasta veebruaris kehtetuks Jõgeva Vallavolikogu 27. aprilli 2023 otsuse nr 120 „Osaühingu Kuremaa Enveko osa võõrandamine“. Kuna ettevõtte müümine ei edenenu väga edukalt, oli vallavalitsuses sündinud plaan loobuda müügist ning suunata suur osa valla majandustegevusest vallale kuuluvasse käibemaksukohuslasest firmasse, st Envekosse. Kui volikogu Enveko müügi tagasipööramise heaks oli kiitnud, tulid järgmised sammud: kuulutati välja uue juhataja konkurss, delegeriti ettevõttele haldusülesandeid ja anti volitus halduslepingute sõlmimiseks. Et Enveko saaks neid ülesandeid täita, mida neilt oodatakse, muudeti firma põhikirja. Ettevõtte sai ka uue nime: kohanimi Kuremaa jäeti nimest välja, nüüd on see lihtsalt Osaühing Enveko. 2024. aasta septembris kuulas komisjon ära ettekande Enveko töö ümberkorraldamise edukuse, efektiivsuse ja tulevikusuundade kohta. Küsimustele vastasid vallavanem Taavi Aas ja Enveko juhataja esimees Argo Annuk.

2024. aasta novembris kuulati ülevaadet SA Kuremaa Elamuskeskus tegevusest. Ettekandjaks oli juhataja Triin Värvi. Küsimusi oli taas palju, aga neile saadi ka vastused.

2024. aasta oktoobris oli arutlusel Jõgeva Valla Kultuuri hetkeseis. 14. oktoobrist oli lõppenud tööleping asutuse senise juhataja Anti Reinthaliga, kes oli siirdunud uut väljakutset vastu võtma. Abivallavanem Asso Nettan tõdes, et hetkeseis on majanduslikus mõttes nukker. Produktsioonidest, mille sügiseseid etendused olid toimunud või veel tulemas, pidi „Firmapidu“ jääma väikesesse plussi, aga „Nõidkapteni needusega“ oli näha, et tuleb miinus. Prognooside kohaselt on pidi JVK eelarve miinus aasta lõpuks olema umbes 140 000 eurot. Järgnenud mõttevahetusel arutleti selle üle, kes tekkinud olukorras süüdi on ning kuidas puudujääk kaetakse. Komisjon otsustas teha vallavalitsusele ettepaneku saata Jõgeva Valla Kultuuri sisse kontroll.

JVK teema oli päevakorral ka 2024. aasta detsembris, kui käis 2025. aasta eelarve esimene lugemine. Ka siis küsiti, kuidas tekkinud suurt miinust vähendada hakatakse. Vallavanem Taavi Aas vastas, et ta pigem ei näe võimalust, et me hakkaksime kultuurile kuluvaid summasid veelgi vähendada. Tuleks hoopis leida viis, kuidas tulusid tõsta ja seda mitte ringitasusid suurendades. Ainus võimalus tulusid tõsta on, et kultuurimajades oleks

võimalikult palju tegevust. Vallavanem avaldas lootust, et ametisse asuv uus kultuurijuht võtab endale südameasjaks selle, et majades võimalikult kaua tuled põleksid.

Eelarvekomisjon on kuulnud ära mitmesuguseid ülevaateid, 2024. aasta märtsis näiteks ülevaate õpetajate, sealhulgas lasteaiaõpetajate töö tasustamise kohta ning info sotsiaalvaldkonna rahastamise kohta jne.

See pole kaugeltki ammendav ülevaade teemadest ja probleemidest, millega eelarvekomisjon kahe aasta jooksul tegelnud on, aga näitab, et komisjon on olnud tegus ning valla ja vallarahva huvide eest väljas.